

JURYRAPPORT BNG BANK NIEUWE THEATERMAKERSPRIJS 2017

Nieuwe makers zitten vaak vol verrassingen. Van zeer moderne en frisse interpretaties van niet evidente teksten tot theatrale nachtclubs: het spectrum is buitengewoon divers. Een groeiende groep makers kiest ervoor om hun voorstelling tot een totaalbeleving te verheffen waar het publiek volledig in ondergedompeld wordt en de weg in moet vinden. Welke theatercodes blijven overeind? De vaak moeilijke omstandigheden weerhouden de genomineerden er niet van om groots te dromen. De rol van de jonge zakelijk leider of producent was hierbij vaak van groot belang en ontwikkelde zich in meerdere gevallen tot een volwaardig en onlosmakelijk verbonden onderdeel van het collectief of gezelschap. Ook de groei van het aantal coproductanten en samenwerkingen tussen huizen zorgde voor de nodige ondersteuning. Er blijft echter een gebrek aan middelen en plekken om het nieuwe werk onder professionele omstandigheden te produceren. Met pijn in het hart moeten we constateren dat nog steeds teveel makers on(der)betaald zijn terwijl de kwaliteit van het werk zo hoog is. De genomineerden leveren echter niet in op hun ambities en geven blijk van een enorme weerbaarheid. Zij zijn de toekomst, hebben ons geïnspireerd, ontroerd en bewogen en we wensen dat ze dat kunnen blijven doen.

Kompagnie Kistemaker - *Missie Márquez Marathon*

Karlijn Kistemaker maakt van het boek Honderd jaar eenzaamheid een vier uur durende theaterrevue in drie delen met zang, salsa, soap en literatuur. Trefzeker en in luchtige sketchachtige scènes geeft zij het magisch realisme uit het boek een theatrale tegenhanger. Op ingenieuze wijze vervaecht Kistemaker haar eigen leven (of een gedramatiseerde versie ervan) met dat van de personages van het boek. In elk deel volgen we het leven van Karlijn zelf terwijl zij worstelt met zaken als auteursrechten, onduidelijke uitgeverijen en existentiële crises. Tegelijkertijd trekt zij het publiek steeds dieper de jungle van het boek in. Met humor als motor ontstaat er een frisse nieuwe vorm vol verbeeldingskracht, gedragen door het enorme enthousiasme van de acteurs. Een theatertotaalconcept dat verrast, entertaint en tot lezen aanzet.

Nineties Productions / Paradiso Melkweg Productiehuis - *Untitled, 2017*

In deze ogenschijnlijk onschuldige 'theaterhappening' bevragen de leden van het collectief Nineties Productions de regels van kunst en de manier waarop we met elkaar omgaan tegen de achtergrond van het metamodernisme. De makers spelen slim met verschillende theatercodes en zetten de herkenning en verwarring van het publiek in om de avond aaneen te smeden. 'Mag ik nou wel of niet tussendoor een biertje halen bij de bar?' Geïnspireerd op de kunstenaarsscène van de jaren '80 in New York maken ze een gedurfde remake van een tv show waarin muziek, beeldende kunst en ongemakkelijke en vaak geestige interviews elkaar afwisselen. In een zorgvuldig uitgekende en energieke mix van steengoede muziek en vervreemdende scènes stijgt deze performance tot grote hoogte. Het resultaat is een vrijgevochten show waar kunst daadwerkelijk ruim baan krijgt en waarin het publiek heel direct betrokken wordt.

Collectief Walden – *Windstilleven*

In deze bijzondere locatievoorstelling onderzoekt Collectief Walden het concept tijd. De vijf leden van het collectief zijn elk afkomstig uit een andere discipline, van biologie en filosofie tot mime en dramaturgie. Ze weten deze verschillende achtergronden naadloos samen te brengen in Windstilleven, waarin ze het publiek onderdompelen in een intense beleving van de omgeving, de wind, de stilte en de tijd. Met behulp van filosofische teksten, een wandeling, muziek en prachtige beelden creëren ze een nieuw zintuiglijk perspectief dat nog lang nagonst. Met name de levensgrote camera obscura waarin het publiek wordt opgesloten zorgt voor een spectaculaire en indrukwekkende ervaring. Met Windstilleven onderzoekt Collectief Walden de grenzen van theater en wat theater kan zijn.

Club Gewalt – *Karaoki Kanye*

Karaoki Kanye verrast zowel in de theatrale vorm als in het muzikale concept. De wonderlijke wereld van Kanye West diende als inspiratie voor deze gedurfde 'smaakexplosie' in het theater. Van korte karaokehits met publiek, een country-act, de hit 'Een vriend' van André Hazes tot een prachtig meerstemmig Magnificat van Arvo Pärt. Club Gewalt gidst het publiek langs allerlei emoties en sferen. De mogelijke angst voor publieksparticipatie maakt al snel plek voor volledige overgave. De leden van het collectief doorbreken bewust alle regels en dat levert een performance op die daadwerkelijk de muziek zelf als oorsprong heeft. De enorme drive, nieuwsgierigheid en het (muzikaal) talent van dit muziektheatercollectief is opvallend en smaakt naar meer. Karaoki Kanye is een clubavond waar je bij wilt zijn.

Samira Elagoz – *Cock cock who's there?*

Cock, cock, who's there? is een nietsontziend onderzoek naar intimiteit, seksualiteit en geweld. Het is bewonderingswaardig hoe theatermaakster Samira Elagoz in staat is om een zeer persoonlijke drama om te zetten in een sobere rauwe lecture performance. Elagoz toont verschillende, contrasterende versies van zichzelf, van kwetsbaar jong meisje op het podium tot verleidelijk sekssymbool op Instagram en een veelheid aan personages in de ontmoetingen met de mannen van Craigslist. Ze ontleedt de ontmoetingen als een antropoloog en stort zich in haar onderzoek naar de (machts-)verhoudingen tussen mannen en vrouwen en de rol die seksualiteit daarin speelt. Met minimale middelen, maar een schijnbare roekeloosheid en destructiviteit en laat zij het publiek gissen naar wie zij is onder al deze lagen. Cock cock who's there? shockeert en confronteert, wekt tot afkeer en snijdt door je ziel. Het publiek kan niet anders dan bij zichzelf te rade gaan.

Nina Spijkers / Toneelschuur Producties - Ivanov

Ivanov is een frisse vernieuwende encenering van een oude klassieker die een groot vakmanschap laat zien. Een vlotte bewerking en een ingenieus decor tezamen met heldere regiekeuzes van regisseuse Nina Spijkers maken deze Ivanov een feest om naar te kijken. De voorstelling schittert door steengoede acteurs die in vele glansrollen en heerlijke scènes en beelden zijn geregisseerd, maar ook door het veelkantige decor dat dankzij allerlei gordijnen kwikzilvere overgangen mogelijk maakt. De rijkdom van uitgewerkte vormen geven goed de overvloed weer te midden waarvan het personage Ivanov (met Roeland Fernhout zeer goed gecast) zich maar geen richting weet te geven. Hij denkt een nieuwe start te kunnen maken met een jonge geliefde, maar de enige uitweg die hij blijkt te hebben is de zelf toegebrachte dood. Onheilspellend, hoe het meest tragische zich te midden van vrolijkheid en levensdrift voltrekt. Nina Spijkers weet het volle drama van het stuk bij de kladden te grijpen en pijnlijk aan het publiek te presenteren.

Olivier Diepenhorst / Toneelschuur Producties - Het leven is droom

Het leven is droom in regie van Olivier Diepenhorst was één van de verrassingen van het seizoen. Een sterk en dynamisch stuk dat daadwerkelijk recht doet aan het origineel. De acteurs laten de barokke, intelligente verzen speels over het podium klateren in een toegankelijke en vertellende speelstijl. De prachtige vormgeving bestaat uit grote ronde opblaaskogels, waar een complete kostuumafdeling omheen gedrapeerd is. Zo wordt zonder een greintje realisme, maar uiterst theatraal, een rijke wereld opgeroepen waar de personages aan moeten zien te beantwoorden. Het stuk begint met de beestachtige opsluiting van een pasgeboren prins, een intrigerend donkere premisse. Het uitgebreide plot vol dramatische spanning ontvouwt zich en brengt ze naar een toestand waarin alles weer het daglicht kan verdragen. Diepenhorst weet de spanning goed op te bouwen en vast te houden. Hij zet elk middel in om dit stuk naar de 21^e eeuw te trekken en slaagt daarin met verve.